

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Manuale Parochorum, Sive Institutiones & Praxes Tum Vitæ, tum Officii Pastoralis

Musart, Charles

Monachii, 1654

Svmmarivm Instrvctionvm Quæ in hoc Manuali continentur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41616

S V M M A R I V M
I N S T R U C T I O N V M
Quæ in hoc Manuali continen-
tur.

P A R S I.

Virtutes in Parocho requisitæ.

C A P V T I.

Bonæ Vitæ Exemplum.

Num.	Pag.
I. <i>Tanti hoc refert, quanti populum esse bonum.</i>	1
II. <i>Quid de hac re SS. Patres.</i>	3
III. <i>Quid Concilium Tridentinum.</i>	4

C A P V T II.

Humilitas.

I. <i>In Dignitate, & Onere pastorali est necessaria.</i>	6
II. <i>Singularis præterea Modestia.</i>	8
III. <i>Summa item Mansuetudo, & Patientia.</i>	10

C A P V T III.

Liberalitas.

I. *Ser-*

Num.	SUMMARIVM	Pag.
I.	<i>Sordida est Avaritia</i>	12
II.	<i>Detestanda, maximè in Sacris.</i>	13
III.	<i>Exempla Liberalitatis in magnis Pa- storibus.</i>	16

CAPVT IV.

Castitas & Sobrietas.

I.	<i>Castitas est necessaria Neo-parocho.</i>	19
II.	<i>Difficilis est propter crebras occasio- nes.</i>	21
III.	<i>Sobrietas requiritur causâ Castitatis, & ad officium ritè peragendum.</i>	23

CAPVT V.

Prudentia, Vigilantia, Diligen-
tia.

I.	<i>Prudentia est pernecessaria.</i>	27
II.	<i>Quis modus eam comparandi.</i>	29
III.	<i>De Vigilantiâ.</i>	34
IV.	<i>De Diligentiâ.</i>	36

CAPVT VI.

Cultus Diuinus.

I.	<i>Illius procuratio propria est Parochi.</i>	39
II.	<i>Quâ ratione seipsum excolere debeat.</i>	40
	III. <i>In</i>	

Num.	SUMMARIVM	Pag.
III.	<i>In Mysteriis sacris seruandum est decorum.</i>	42
IV.	<i>In Templo, Altaribus, & totius sacrae supellectilis nitore, atq; ornatu, maximus decor adhibendus</i>	44

CAPVT VII.

Zelus diuini honoris, & Salutis Animarum

I.	<i>Quis ille sit.</i>	49
II.	<i>Quam necessarius Parocho.</i>	51
III.	<i>Qui ad illum excitandum stimuli.</i>	52

P A R S II.

Administratio Sacramentorum.

CAPVT I.

De Obligatione administrandi.

I.	<i>Obligatio est de se grauis.</i>	58
II.	<i>Quibus administrandum; de statu gratia, & intentione debitâ.</i>	60
III.	<i>De materiâ & formâ, probabili, dubiâ.</i>	62
	IV. <i>Sti-</i>	

Num.	SUMMARIUM	Pag.
IV.	<i>Stipendium non exigendum duriter, nec importune.</i>	63
V.	<i>De obligatione, quæ sequitur ad Resi- dendum intra Parochiam.</i>	65
Principia quædam generalia.		
VI.	<i>Quæ in Rituali, & Statutis præscri- buntur, exactè sunt observanda.</i>	67
VII.	<i>Consuetudines receptæ, retinenda sunt.</i>	70.
VIII.	<i>In perplexis recurrendum ad Epi- scopum.</i>	71
IX.	<i>Libri, aut viri periti consulendi.</i>	73

CAPVT II.

De Baptismo & Confirmatio-
ne.

I.	<i>Instruendus populus de necessariis pro Baptismo necessitatis, præsertim ab Ob- stetricibus.</i>	73
II.	<i>De sectione mortuæ matris, superstite fœtu in utero.</i>	75
III.	<i>De partu monstroso.</i>	78
IV.	<i>De baptizandis sub cõditione baptiza- tis, in casu necessitatis, etiã ab obstetricibus.</i>	79
V.	<i>De</i>	

V. De

Num.	SUMMARIVM	Pag.
V.	<i>De expoſitis pueris.</i>	80
VI.	<i>De baptizatis ab Hereticis.</i>	81
VII.	<i>De non differendo nimum baptiſmo.</i>	83
VIII.	<i>De ritibus, & patrinis</i>	84
IX.	<i>De quibus inſtruendus populus pro Confirmatione ritè ſuſcipiendâ; & quomodo urgendus, ne negligat.</i>	87

CAPVT III.

De Sacramento Pœnitentiæ.
Quædam generaliora.

I.	<i>De loco audiendarum confeſſionum, & decentiâ Habitûs.</i>	89
II.	<i>Quid poſſit Parochus circa Peregrinos, & Vagos.</i>	91
III.	<i>Præxes pro audiendis ſurdis, lingua ignaris, mutis.</i>	92
IV.	<i>De accedentibus in prauo ornatu.</i>	94
V.	<i>De inſtituendis pueris, & rudibus cir- ca neceſſaria.</i>	95
VI.	<i>De Excommunicatis.</i>	97
VII.	<i>De iis, qui non præmiſerunt debitum Examen.</i>	98
	VIII. Quo-	

Num,	SVMMARIVM	Pag:
VIII.	<i>Quomodo agendum cum iis, qui metu, aut pudore deterrentur.</i>	100
IX.	<i>Aut cum iis, quibus deesse videtur dolor sufficiens.</i>	101
X.	<i>Aut deesse propositum vitæ melioris: ubi de Recidivis, & proximis occasio- nibus.</i>	103
XI.	<i>Quando, & quomodo retexenda prio- res Confessiones.</i>	105
XII.	<i>Quâ ratione ineundus mortalium peccatorum numerus.</i>	109
XIII.	<i>De interruptione, & dimidiatione Confessionum.</i>	110
XIV.	<i>De Casibus reservatis.</i>	112
XV.	<i>An, & circa quid interrogandi pœ- nitentes.</i>	115
XVI.	<i>An dedocendi, cùm errant.</i>	117
XVII.	<i>De Restitutione imponendâ, & procurrandâ dispositione ad absolutio- nem.</i>	118
XVIII.	<i>De discretionem in pœnitentiâ imponendâ, deq; ipsâ Absolutione, & de Schedis Confessionum.</i>	120

XIX. De

Num.   SVMMARIVM   Pag.

XIX. *De supplendis defectibus in Sacramento commissis.*   126

XX. *De sigillo strictissimè seruando.*   128

Quædam particularia circa
infirmos

XXI. *Quibus rationibus urgendi infirmi ad Confessionem, ne differant.*   131

XXII. *De infectis morbo contagioso praxes.*   137

XXIII. *De lethaliter vulneratis.*   140

XXIV. *De periclitantibus ex partu.*   141

XXV. *De morientibus Excommunicatis, Usurariis, Concubinariis.*   143

XXVI. *Quomodo agendum cum moribundis, qui loqui non possunt, etsi intelligent.*   145

XXVII. *An, quando, quomodo; qui iam neq; loqui, neq; intelligere possunt.*   148

XXVIII. *Quid possit parochus in dispensatione circa dies festos, aut ieiunia.*   151

CAPVT IV,

De Eucharistia,

Prout

Prout est Sacrificium.

- I. *Quoties Parochus teneatur sacrificare.* 153
- II. *An pro populo, & pro stipendio.* 155
- III. *Quoties in die, & quâ horâ.* 156
- IV. *An semper ieiunus.* 160
- V. *Qua intentio requiratur ad consecrationem, praesertim minorum hostiarum pro communicaturis. Quid agendum circa fragmenta non coherentia, aut guttas vini intra, vel extra cuppam calicis, quoad consecrationis intentionem.* 163
- VI. *Quid agendum de particulis consecratis proprii, vel alterius Sacrificii.* 165
- VII. *De interruptione Missae inchoatae.* 167
- VIII. *De quibus monendus populus pro Concione.* 169
- IX. *De requisitis ad Sacrificium.* 171

De Communionem Populi generatim.

X. Pra-

Num.	SUMMARIVM	Pag.
X.	<i>Praxes de instruendis, & parandis iis, qui nondum communicarunt.</i>	172
XI.	<i>Quomodo cauendum inter communicandum, ne particula excidant,</i>	177
XII.	<i>Quibus neganda Communio.</i>	179
XIII.	<i>De peccatoribus publicis.</i>	181

De Viatico.

XIV.	<i>An, & quomodo dandum pestiferis.</i>	183
XV.	<i>Phreneticis & usu rationis carentibus; aut condemnatis ad mortem: & quomodo precauenda irreuerentia in moribundis; & quedam circa hoc cautela.</i>	186
XVI.	<i>Quibus rationibus inducendi, qui Viaticum nimium differunt.</i>	190
XVII.	<i>Quomodo deferendum ad infirmos.</i>	196
XVIII.	<i>De ritu conferendi, & ad id pertinentibus.</i>	198
XIX.	<i>Quando, & an non ieiunio conferri possit, & quoties in eodem morbo.</i>	203

CA-

CAPVT V.

De Extremâ Vnctione.

- I. *Instruendus populus exactè de toto hoc Sacramento, ne negligent, aut contemnant.*   204
- II. *Quibus rationibus agendum cum iis, qui recusant, aut nimium differunt.*   209
- III. *Quibus neganda; & an danda iis, qui expresse non petunt.*   213
- IV. *Qui ritus seruandi; & an sepius dari possit in eodem morbo.*   216
- V. *An & quomodo unguendi, qui peste, aut contagione sunt infecti.*   219
- VI. *De quibus monendus moribundus post sacram Vnctionem.*   221

CAPVT IV.

De iuuandis morientibus, & mortuorum sepulturâ,

- I. *Infirmi sepius inuisendi, praesertim cum tendunt ad extrema.*   224
- II. & III. *Praxes varie ad iuandos morien-*

rien-

Num.	SUMMARIVM	Pag.
	<i>rientes; quâ in re magnâ arte, & prudentiâ opus est.</i>	227 & 235
IV.	<i>Quando, & quomodo sepeliendi mortui.</i>	241
V.	<i>De Exequiis, & honore funeris, etiam pauperum: deq; stipendio pro functione funebri.</i>	243
VI.	<i>Quibus neganda sepultura in loco sacro.</i>	246
VII.	<i>An exhumanda Hereticorum corpora, cùm locus sacer à Catholicis recuperatur.</i>	249

CAPVT VII.

De Sacramento Matrimonii.

I.	<i>De quibus interrogare debet Parochus, antequam facit denuntiationes.</i>	252
II.	<i>Quomodo seruanda, que in Tridentino præscribuntur circa denuntiationes.</i>	254
III.	<i>Monendus populus, qui & quomodo impedimenta denuntiare debeât; quidne agendum, cùm denuntiantur.</i>	257
		Im-

Num.	SUMMARIUM	Pag.
	Impedimenta dirimentia.	
IV.	Consanguinitas, 259. Affinitas, 263 Cognatio spiritualis.	264
V.	Vis, 265. Cultus disparitas.	266.
VI.	Ligamen.	267
	Honestas publica.	268
VII.	Impotentia. Aetas.	269
	Raptus. Error.	270
	Conditio. Crimen. Cognatio legalis.	271
	Ordo. Votum.	272
VIII.	De quibus monendi Sponsi, priusquam hoc Sacramentum suscipiant; & de assistentiâ proprii Parochi, & Testium.	272
	Speciatim de matrimonio Vagorum.	275
IX.	Ritus seruandi in celebratione Matrimonii, & Benedictione nuptiarum: impedienda superstitiones, & abusus conuiuiorum.	276
X.	De quibus monendi Coniuges, contra-cto iam matrimonio.	278
XI.	De introductione Puerperæ in Ecclesiam.	279

PARS

PARS III.

Reliquæ Functiones Curæ Pa-
storalis.

CAPVT I.

De Concionibus.

- I. *Concionis munus proprium est Pasto-
ris.* 281
- II. *Tridentinum ad id obligat.* 283
- III. *Quæ virtutes, quæ vitia sacri Con-
cionatoris.* 286
- IV. *Præcepta totius artis concionatorie
pro sacris concionibus.* 292

CAPVT II.

De Catechismis, Scholis, &
Confraternitatibus.

- I. *Pastor ex Tridentino tenetur ad cate-
chizandos rudes.* 298
- II. *Ars & methodus bonæ Catecheseos.* 304
- III. *Scholarum trivialium cura, & Ma-
gistrorum, haberi debet à Parochis:
quanam leges esse debeant.* 308
- IV. *Similiter Confraternitatum, sine so-
dali.*

*dalitiorum: quomodo illa instituenda,
& quibus legibus.*

CAPVT III.

De Curâ scabiosarum Ouium.

- I. *Attendendum Aduenis, ne alios inficiant.*   317
- II. *Meretricibus, ut desistant, aut abeant.*   319
- III. *Superstitiosis, & magicis artibus.*   320
- IV. *Omnium maximè Hereticis.*   324
- V. *Libris obscœnis, superstitiosis, magicis, hereticis.*   326

CAPVT IV.

De Curâ miserabilium personarum.

- I. *Pastoris est, suorum miserias sublenare.*   331
  - II. *Pater esse debet pauperum.*   333
  - III. *Tutor, Curator, Defensor Orphanorũ, Pupillorum, Viduarum.*   340
  - IV. *Pertinet ad eum Cura Xenodochii, & Nosocomii, pro peregrinis & infirmis.*   343
- Item*

Num.	SUMMARIVM.	Pag.
	<i>Item Carcerum : & quomodo agendum cum Reis , præsertim cum damnandi sunt ad extremum supplicium ; deq; modo eos ducendi.</i>	347.

CAPVT V.

De Conuersatione cum Parochianis.

I.	<i>Generalia præcepta bonæ conuersationis.</i>	353
II.	<i>Conuersandum cum omnibus ; sed diuerso modo.</i>	356
III.	<i>Exhibenda maximè mansuetudo, etiam in reprehensionibus</i>	359
VI.	<i>Fugiendæ comessationes, Ludi Getiti, Coniuiua, præsertim nuptialia.</i>	366
V.	<i>Omnium maximè cauenda familiaritas cum feminis.</i>	373

CAPVT VI.

De Administratione propriæ Familiæ.

I.	<i>Absint à contubernio & conuictu Fæmine : quàm rigidi hac in re Canones , & quàm acerbè SS. Patres.</i>	376
II.	<i>Habenda specialis cura Domesticorum ; & quæ sint leges bene instituendæ familiæ.</i>	380
III.	<i>Seruanda Stilitatis, & boni exempli causâ, Parcitas & Frugalitas.</i>	384

¶ (0) 90.